

Vergaderjaar 2024–2025

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3431

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 mei 2025

Aanpak overlast

De regering zet in op landelijke en lokale maatregelen om overlast van asielzoekers tegen te gaan. Het gaat hierbij om: versneld beslissen in de asielprocedure, maatwerk bieden in de opvang, lik-op-stuk beleid toepassen in de openbare ruimte en inzetten op terugkeer. Middels de pilot procesbeschikbaarheidsaanpak (pba) en de daaruit voortvloeiende pilot procesbeschikbaarheidslocatie (pbl) wordt ingezet op alle vier deze pijlers. Het doel van deze aanpak blijft het voorkomen en aanpakken van overlast. De resultaten van de pilot zullen worden geëvalueerd.

Met deze brief kom ik tegemoet aan mijn toezegging om Uw Kamer voor de opening van de pbl per 1 juni te informeren over de stand van zaken en daarbij ook aanvullende vragen te beantwoorden over de handhaving, aanvullende financiering, het gebied en de werking van het gebiedsgebod.

Stand van zaken pilot procesbeschikbaarheidslocatie in Ter Apel

In mijn brief van 16 april jl. heb ik laten weten dat ik de pilot pbl per 1 juni 2025 wil starten. U heeft gevraagd hier nader over geïnformeerd te worden. Hieronder geef ik kort de stand van zaken weer en informeer ik u over de specifieke toegezegde punten.¹

De afgelopen periode is hard gewerkt om de pbl toe te voegen aan de pilot pba die op 7 februari jl. van start is gegaan in Ter Apel. De pilot pbl gaat per 1 juni 2025 van start. Dit betekent dat mensen in de pbl kunnen worden geplaatst indien zij één of meerdere incidenten met middelgrote impact veroorzaken op of buiten AZC Ter Apel. Dit kan ook als sprake is van 1 incident met grote impact. Het gaat dan om mensen uit de

¹ TZ202501–023

doelgroep van de pba (voorzienbaar weinig kans op asiel²) die met prioriteit de asielprocedure doorlopen. Mensen die in een ander EU land aankwamen en daarmee de Dublin procedure doorlopen (spoor 1) vallen niet onder de doelgroep voor pbl omdat in deze gevallen de asielprocedure niet versneld kan worden doorlopen.

De vreemdelingen aan wie de maatregel is opgelegd zijn daarna verplicht zich 24/7 te bevinden in een beperkt gebied op en rondom AZC Ter Apel. Ik heb toegezegd aan te geven hoe dit gebied eruit ziet. Het gaat om de pbl zelf en een gebied rondom de opvanglocatie Ter Apel waar reeds sprake is van toezicht, het huidige veiligheidsrisicogebied. Essentiële boodschappen zullen op het opvangterrein van Ter Apel worden aangeboden zodat er geen noodzaak is winkels in het dorp te bezoeken. Indien iemand in de pbl wordt geplaatst mag deze persoon zich dus uitsluitend op het terrein van de pbl, of in het aangewezen gebied rondom AZC Ter Apel bevinden. Niet daarbuiten. Dit leidt mogelijk tot meer veiligheidsrisico's in dat gebied. Met de lokale driehoek wordt de inzet van extra toezicht besproken.

In de pbl zelf is sprake van een intensief verplicht dag- en avondprogramma onder meer gericht op de asielprocedure en het terugkeerproces dat duurt tot circa 20.00 uur. Er gelden aanvullende controles en toezicht om de asielzoeker beschikbaar te houden om versneld de procedure bij de IND en DTenV te doorlopen. Verblijf op de pbl kent een tijdspanne van maximaal vier weken in lijn met de geprioriteerde asielprocedure op de doelgroep en is daarmee van korte duur. Vooralsnog past de financiering van de pilot pbl binnen de huidige begroting van mijn ministerie. De pilotfase zal gebruikt worden om de financiële kaders met de ketenpartners verder uit te werken.

Indien een asielzoeker in de pbl, met een opgelegde maatregel als bedoeld in artikel 56 Vreemdelingenwet (Vw), door het bevoegd gezag wordt aangetroffen buiten het zogenaamde veiligheidsrisicogebied, kan dit leiden tot inbewaringstelling van de asielzoeker. Doorgaans zal de asielzoeker zijn aangesproken of gecontroleerd naar aanleiding van strafbare handelingen of gepleegde overlast. Inbewaringstelling is gebonden aan een wettelijk kader dat zal worden toegepast en afgewogen in elke individuele situatie. Het niet naleven van de toezichtsmaatregel, in combinatie met het overige dossier, biedt grond om de persoon in bewaring te stellen en van daaruit de versnelde asielprocedure te volgen en, in het geval van afwijzing, terugkeer te organiseren. Oplegging van een vrijheidsontnemende maatregel blijft een afweging die op individueel niveau wordt gemaakt waarbij alle beschikbare informatie wordt betrokken. Vanzelfsprekend is samenwerking in de keten hierbij van essentieel belang.

De lokale driehoek is daarbij verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid binnen de gemeente, de handhaving hiervan waaronder ook de handhaving van overlast gepleegd door asielzoekers. De politie, in het bijzonder de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), kan vreemdelingrechtelijke maatregelen opleggen. De in bewaring stelling is hierbij de zwaarst op te leggen maatregel die toegepast kan worden op vreemdelingen. COA heeft inzicht in de gedragingen van personen op het COA-terrein. De IND is verantwoordelijk voor het opleggen van de artikel 56 Vw maatregel en de beoordeling van

² Mensen uit een veilig land van herkomst of die reeds internationale bescherming genieten in een ander EU-lidstaat (personen die vallen onder spoor 2) en mensen met een laag inwilligingspercentage (die vallen onder spoor 4) uit Algerije en Moldavië. Kwetsbare groepen zijn hierop uitgezonderd.

de mate waarin de persoon meewerkt aan de procedure. Dit is ook zo toegelicht aan de lokale driehoek.

De gemeente Westerwolde heeft mij en Uw Kamer per brief geïnformeerd over hun zorgen ten aanzien van de pbl en aanvullende vragen gesteld. Op 6 juni 2025 vindt overleg plaats met de lokale driehoek en de migratieketen om hierover in gesprek te gaan en waar nodig aanvullende afspraken te maken.

Tot slot

De procesbeschikbaarheidsaanpak met de tweedaagse inhuysregistratie, een verscherpt toezichtlocatie en de procesbeschikbaarheidslocatie is een middel om mensen met een kansarme asielaanvraag versneld door de procedure te laten gaan en overlastgevend gedrag aan te pakken. U kunt ervan uitgaan dat ik de werking nauwgezet monitor, evalueer en verbeteringen laat doorvoeren als dat nodig is. Van belang is dat we nu een start maken en daarmee een stap zetten om mensen aan te pakken die overlast plegen. Daarnaast blijf ik me onverminderd inzetten om op andere wijze overlast te voorkomen en burgers en ondernemers in Ter Apel die overlast ervaren tegemoet te komen.

De Minister van Asiel en Migratie,
M.H.M. Faber-van de Klashorst